

Tst.Os.V ryhmitysalueena pääosille Mullinsuu - Vilola maasto, ottaa p. 154:n itäja pohjoispuolisen metsämaaston purolinjaan saakka ja valmistautuu sen jälkeen jatkamaan Kirjasalon suuntaan. Tst.Os:n on noin patl:n vahvuisin voimin otettava Autio, josta pyrittävä tehokkaaseen vaikutukseen Kirjasalosta kaakkoon johtaville teille ja yhteisvaikutukseen Tst.Os:n pääosien kanssa.

Tst.Os.M ryhmittää pääosansa Petäjänotkon maastoon ja ottaa lujasti Kirjasalon - Lehtokylän tien Kno ja Lehtokylä L:n välillä, josta jatkotoiminta Kirjasalon suuntaan.

Kev.Os.12 toimii n. komppanian vahvuisin voimin sissiosastona Tst.Os.K:n kaistalla Novajan suunnassa, ottaa Novajan tai kiersää sen pohjoispuolitse ja selvittää tiedustellen Novaja - Suojärvi - p. 162 maaston.

Hyökkäysläh tölinjaksi määrätyn valtakunnan rajan oli Tst.Os.K:n ylitettävä 4.9. klo 8.00, Kev.Os.I2:n ja Tst.Os.V:n pääosien klo 10.00, Autioon etenevän pataljoonan klo 5.30 ja Tst.Os.M:n klo 6.00.

Tykistön tais telujaoitus entinen seuraavin muutoksin: II/KTR 9 Tst.Os.V:n tukipsto, Kev.Psto 14 Tst.Os.V:n tukipsto. Div:n yh teis psto (- yksi hp.ptri) vahvistaa ensi sijassa Tst.Os.V: n tukipstojen tulta. I/KTR saa tulen vahvistusta tarpeen vaatiessa I5.D:n tykistöltä.

Lääkintä palvelus:

31.KS Valkjärven kasarmilassa.

SAutoAs.2 Riihiössä, josta ala-SAutoAs. asetetaan Lipolaan.

SAutoAs.3 Kärsälässä "punaisen" tien päässä.

Pioneerit:

JR1:lle jää edelleen alistetuksi 2./Pion.P26 tieyh teyksien raken tamista ja ansoitusten poistamista varten.

JR2:lle alistettu 3./Pion.P26 (- yksi joukk.) huolehtii täeyh teyksien raken tamisesta Riihiöstä rykmentin etenemi ssuunnassa.

JR 43:lle alistettu 3/Pion.P26:n yksi joukkue huolehtii tieyhteyksien paranta misesta rykmentin etenemissuunnassa vilolasta edelleen. I./Pion.P 26 paransaa ja viitoittaa tien Nirkkola - Ruominniityt - Salo Vehmainen - Sulasuo ajoneuvot ieksi ja hoitaa autotien Rajämäki - Kauksamo - Korpikylä - Riihiö . Eversti Maskula teki seuraavan hyökkäyssuunnitelman:

Etulinjassa hyökkää III P Tulemajoen yli Petä jänotkon kohdalta aina tielle Kirjasalo - Lehtokylä saakka, jonka saa vutettuaan asettaa varmis tuksen tien varteen sekä kaakkoon että luoteeseen. 1 P seuraa eri kä skyllä III P:aa ja tielle päästyään jatkaa hyökkäystään III P:n saavuttamalta linjalta Kirjasalon suuntaan. II P varmistaa rykmentin reservinä ollen vahv.kompponiolla linjan: Papinniemi - Sepänmäki - Myllyniitty. Tyk.K toistaiseksi reservin mukana. Krh.K tukee aluksi III P:aa. Myöhempi käyttö määrätään erikseen. Pion.K huolehtii III P:n komentajan ohjeitten mukaisesti ylimenopa ikkojen valmistelusta Tungelmajoella. Lisäksi pioneereja alistetaan etulinjan komppanioille iskuryhmiksi tuhoamaan pkl.esteitä ja bunkkereja. Ennen hyökkäyksen alkua 10 min. tyk.valmistelu.

Käskyn mukaan alkoi tykistövalmistelu 4.9. klo 5.50 Kärsälässä ja klo 4.00 alkaen ampumavalmiina olleen I/KTR 9 yhdessä RPsto 25 ja yhden Kev.pston/15.D: kanssa ampuessa Petäjänotkon (t.s. sisäänmurtokohdan) länsija eteläpuoliseen maastoon. Jalkaväen hyökkäyksen alettua siirsi tykistö tulensa vihollisen varustuksiin Kirjasalon etelä puolelle, Tikanmäen koululle, sekä maal eihin, jotka jalkaväki sille osoitti.

Jalkaväki ylitti joen 300 m. kartanosta pohjoiseen ja pioneerit alkoi vat heti rakentaa ajoneuvosiltaa. Rajaviivalla saatiin vain heikk oa tulta vastaan, mutta Kartanon kohdalle ehdittyään joutui III P vastakkain vihollisen pesäkkeitten kanssa. Pataljoona kärsi jonkinverran tappioita, mutta pääsi kuitenkin

tunkeutumaan Tullin tienhaaraan (8.K.), josta lähetti osan voimistaan tiensuunnassa kaakkoon varmistamaan Lehtokylän suuntaan ja haravoimaan maastoa. Tällöin yllätettiin mm. kenttä kanuunajaos ja yksi pst.tykki, jotka vallattiin. Pioneerit, paitsi että rakensivat siltoja joen yli räjäyttelivät kylmäverisesti ja menestyksellisesti aukkoja lukuisiin III P:n eteen osuneisiin pkl.esteisiin.

Klo 10.00 antoi rykmentin komentaja I P:lle käskyn lähteä liikkeelle. Lähes tuntia myöhemmin sivuutti pataljoona Tullin tienhaarassa 8.K:n ja vaivautui sen varmistustöistä. Tuskin pataljoona oli lähtenyt jatkamaan etenemistään, kun sai vastaansa niin voimakasta tulta, että eteneminen tyrehtyi. Tiedustelu sai selville, että etumaasto oli vahvasti varustettu ja miehitetty. Matalia bunkkereja näkyi siellä täällä. Ktuvasemmalta alkoi kuulua kova taistelun rätinä ja siinä kapt Andersson päätteli JR 43:n ehtineen myöskin saavuttamaan taistelukosketuksen vihollisen kanssa. Saatuaan tästä tiedon ev. Kaskula lähetti klo 14.00 reservinä olleen II P:nkin tuleen. Käskyn mukaan oli I P ja II P:n hyökkäävä Uuteenkylään etelästä. I P sitovasti rintamasta tien koillispuolitse ja II P vasemmalta saarrostaen, välirajana maantie. Voimakkaan tykistö- ja krh.keskityksen jälkeen hyökkäys lähti liikkeelle pioneerien yhdessä jv.miesten kanssa esimerkiksi tuhotessa vihollisen tulipisteitä ja korsuja toinen toistaan jälkeen kovassa käsirsyissä. Kylän eteläreunassa vastustajan tuli kävi taas niin voimakkaaksi, että eteneminen pysähtyi uudemman kerran. Toimintaa vaikeutti sekin, että koko päivän vallinnut kaatosade alensi miesten taistelukuntoa ja liiatti puhelinkaapelit siksi pahoin, etteivät tykistön ja krh:ien yhteydet toimineet juuri nimeksikään. Hyökkäys keskeytettiin pimeään ajaksi miesten kaivautuessa vastaiskujen pelossa. Myöskin iltapäivällä klo 16.00 - 19.00 taisteltaessa pioneerit osoittivat olevansa korkeata luokkaa. Varsinkin rykäenttiä avustaneen 2./Pion.P 26:n III joukkueen osuus vihollispesäkkeitä räjäytellessään oli rykmentin komentajan lausunnon mukaan ratkaisevaa laatua, jonka hän mielihyvin käski saattamaan hänelle alistettujen pioneerien tietoon.

Tällä välin III P jatkoi vallatun alueen puhdistusta ja iltaan mennessä tien ja Tungelmajoen välinen alue oli raivattu itsepäisistä vihollispesäkkeistä puhtaaksi. Pataljoona asettui tilapäiseen puolustukseen tien ja polunhaaran tasalle kartanosta 1 km etelään rintama kaakkoon.

Divisioonan kaistan keskiosassa aloitti JR 43:n 1 pataljoona etenemisensä samoin klo 6.00 aamulla ylittäen rajan edellisenä päivänä Aution kylän reunaan jättämänsä varmistuksen suojassa. Aution eteläpuolelta kulkee suunnilleen itäkoilliseen Tikanmäen eteläpuolitse metsälinja, jonka suuntaiseksi ryssät olivat rakentaneet 7-kertaisen pkl.esteen Kirjasalon asutusalueen suojaamiseksi etelästä päin tahtuvia hyökkäyksiä vastaan. Tämän estelinjan läpi yritti pataljoona tunkeutua ensiksi Aution kohdalta, mutta vihollisen vastarinta oli niin voimakas, että yrityksestä oli luovuttava. Kapt. Viiri päätti silloin edetä estelinjan suuntaisesti sen eteläpuolelta ja pääsi siten suunnilleen Tikanmäen lounaiskulman tasalle. Sillä kohdalla tehtiin uusi yritys vahvan pkl.esteen läpitunkeutumiseksi. Mainittakoon, että estelinja oli vielä kaikenlaisiksi vahvasti miinoitettu ja sen takana valpas vihollinen varustetuissa asemissaan. Ei ole lainkaan käsittämätöntä, että muutamat etummaisista miehistä hetkiseksi pysähtyivät miettimään esteen edustalla, sillä tuhon omaksi joutumisella oli mitä suurimmat mahdollisuudet tämän luontoisia tentäviä suoritettaessa. Sillä hetkellä, kuten usein jo ennenkin, tarttui pataljoonan komentaja, rohkeudestaan tunnettu ja sittemmin Monnerheim-ristillä palkittu kapt. Viiri hetkeäkään epäröimättä itse piikkilankasaksiin ja johti henkilökohtaisella esimerkillään ensin iskuryhmän estelinjan läpi ja heti sen perästä koko pataljoonansa aukosta keskelle vihollistukikohtaa. Sisäänmurron jälkeen seurasi lyhyt, mutta erittäin kiivas käsirsyys heitettäessä vihollinen ulos suojakoloista, korsuista ja pesäkkeistä, joita oli vierähtänyt Tikanmäen maastossa. Useimmat bunkkerit oli räjäytettävä, koska niitten sisällä olijat eivät tulleet ulos eivätkä antautuneet. I P saavutti Tikanmäen aukean länsireunan klo 15.30 ja yli kolme tuntia kestäneen taistelun jälkeen klo 19.00 oli Tikanmäki kokonaisuudessaan puhdistettu vihollisista. Asetettuaan kylään varmistuksen ja otettuaan yhteyden JR 1:een jatkoi I P vielä

illan hämärtyessä ja kaatosateen kastellessa kaikki likomäriksi etenemistä länteenpäin Aution kylää kohden. Ehdittyään Aution itäreunassa olevan kasarmialueen reunaan antoi rykmentin komentaja pataljoonalle käskyn yöpyä kasarmeihin ja varmistaa Aution suuntaan.

Reservinä ollut III/JR 43 vedettiin puolenpäivän aikaan vilolan luoteispuolelle. Tulenjohtaja Kev.Psto 14:sta ilmoittautui patl.komentajalle. Yksi komppania patl:sta asetettiin varmistukseen Aution kohdalle rajan länsipuolelle. Samanaikaisesti II/JR 43 Mullinsuon seuduilta ylitti rajan, mutta päästyään n. 500 m. sen itäpuolelle, joutui sen vihollisen vahvan estelinjan ja puolustusvyöhykkeen eteen. Eteneminen pysähtyi ja pataljoona sai käskyn palata takaisin ja aloittaa aukkokohtan tiedustelun.

Kev.Os.12 partioi Novajan seuduilla ja Tst.Os.K työnsi II/JR 2:n jonkinverran eteenpäin saaden kiinteän kosketuksen vihollisen puolustusasemaan hakkausaukean länsireunassa (n. 2 km. Kuppisenahosta kaakkoon).

Tykistöä vahviotettiin RPsto 13:11a, joka ajoi odotusasemaan Siparilan koillispuolella.

Kiivaitten taistelujen ja hellittämättömön rankkasateen pehmittämänä alkoivat ryssät jo yöllä 4./5.9. valmistella irtautumista.

Aamun sarastaessa lähestyi Tullin tienhaaraa luoteesta vihollisrivistö, jota vastaan avattiin tehokas tuli lähietäisyydeltä. Osa sto tuhottiin melkein kokonaan ja ne, jotka jäivät henkiin, otettiin vangiksi. Heti sen jälkeen vihollinen yritti vastaiskua saadakseen itselleen tien auki Iso-Korkiamaan suuntaan, mutta sekin torjuttiin. Klo 8.00 siirtyivät vuorostaan I ja II/JR 1 hyökkäykseen, joka edellisenä iltana oli yön ajaksi keskeytetty. Ryhmitystä ei muutettu, joten I P jatkoi samoin kuin edellisenä päivänä rintamasta II P:n saarrostaessa vasemmalta. Huomatessaan läpimurtoyrityksensä turhiksi vihollinen sulkeutui korsuihinsa ja tulitti raivokkaasti joka suuntaan. Saartorengasta kuitenkin jatkuvasti supistettiin yhä ahtaammalle ja ahtaammalle kunnes hyökkääjät pääsivät aivan korsukylän ympärille. Silloin alkoi taas tuhoisa käsikähmä, jossa käytettiin menestyksellisesti pistintä, konepistoolia, käsikranaatteja ja kasapanoksia, jopa puukkojakin. Jälleen pioneerien iskuryhmät kunnostautuivat räjäyttäessään yhdessä jalkaväen kanssa viholliskorsun toisensa jälkeen, kunnes koko Uusikylä klo 11.00 mennessä oli vallattava ja puhdistettu perusteellisesti. Taistelupaikkaa lähemmin tarkastettaessa todettiin vihollisen menettäneen n. 300 miestä kaatuneina ja 85 vankia. Alueen keskustassa oli korsu, joka oli tehnyt erittäin sisukkaasti vastarintaa, jolloin se oli ollut tuhottava voimakkailla kasapanoksilla. Raunioita pengottaessa sieltä löytyi yhden everstin, kahden majurin, yhden kapteenin ja yhdeksän muun upseerin ruumiit, sekä joukko JR 941:lle kuuluneita papereita ja kartoja. Kysymyksessä lienee ollut sanotun rykmentin komentoporras, joka kokonaisuudessaan siis tuhottiin.

Yleensä hyökkäystaistelu vaatii runsaammin tappioita kuin puolustus, mutta tämäkään sääntö ei aina pidä läheskään paikkaansa. Hyökkäyksen tarkoituksenmukainen järjestely ja johtaminen sekä muut ulkonaiset tekijät vaikuttavat tulokseen ratkaisevasti. Uudenkylän ja kaikki muutkin Kirjasalon valtauksen osataistelut olivat tyypillisiä esimerkkejä siitä, miten vaikeita hyökkäyksiä voidaan suorittaa vähäisin tappiokin. Esim. II/JR 1 menetti tässä taistelussa kahden päivän aikana 1 miehen kaatuneena ja 6 haavoittuneena. JR I:n kaistalta korjattiin sotasaaliina 1 km.auto, 3 pienoisheitintä, 4 pst.tykkiä, 4 kk:iä, pikakiväärejä, puoliautomaattikiväärejä, kiväärejä, puheradio, kenttäkeittiö, 31 hevosta elävänä, 2 hv.tornitykkiä, ammuksia, patruunia, ajoneuvoja, valjaita, räjäbaysaineita ym.

Kartanon eteläpuolella varmistustehtävissä ollut III P hajoitti aamulla Tungelmajoen laaksoa pitkin Kirjasalosta kaakkoon pakoön pyrkivän n. kahden joukkueen suuruisen vihollisosaston täydellisesti. Iltapäivällä klo 15.40 sai maj Mäntylä käskyn edetä ensi tavoitteenaan Lehtokylän tienhaara. Edetessään

pataljoona kohtasi vain heikkoa vastarintaa, kunnes klo 19.00 saapui tienhaarassa olevan aukean länsireunaan, jolloin kohtasi vahvat varustetut asemat ja sai vastaansa niin voimakasta tulta, että eteneminen pysähtyi. Pataljoona jäi yöksi puolustukseen.

Vepsän - Kärälän seuduille varmistustehtäviin jätetty 6.K joutui Uudestakylästä taisteltaessa torjumaan Tungelmajoen yli pohjoiseen päin pakenemaan pyrkivien vihollisosastojen hyökkäykset. Suuri osa vihollisista tälläkin suunnalla tuhottiin ja parikymmentä otettiin vangiksi.

Kirjasaloa puhdistettiin 5.9. myöskin etelästä päin. Kapt. Tammiston III/JR 43 sai aamuyöstä klo 4.00 käskyn kiertää Aution eteläpuolitse ja vallata se idästä päin. Kahakan jälkeen kylä oli pataljoonan hallussa klo 10.00, jolloin kylän itäreunassa yöpynyt I P sai käskyn puhdistaa Kirjasalon mutkan Autiosta pohjoiseen ja koilliseen. Metässä ja kyläaukeilla syntyi useita kiivaita kahakoita, jotka yleensä vietiin loppuun hyvin lyhyessä ajassa. Tietä Lipola - Tikanmäki lähestyttäessä vastarinta vahvistui. Kapt. Viiri päätti käyttää tykistön tukea, mutta siitä oli luovuttava, sillä lankayhteydet voimakkaan sateen vuoksi toimivat puutteellisesti ja tulikomennot jouduttiin sen vuoksi antamaan monien välikäsien kautta. Tämä oli muodostua pataljoonalle erittäin kohtalokkaaksi, sillä tulikomennoissa tjan ja patterin välillä tuli lukemiin nähden virheitä ja keskitys osui kahdesti oman pataljoonan alueelle. Kapt. Viiri soitti silloin JR 43:n ye.upseerille kieltäen patteristoa enää ampumasta Lipolan - Tikanojan eteläpuolelle. Onneksi omatappiot jäivät aivan minimaalisiksi.

Puhdistustyö saatiin valmiiksi iltapäivällä. Lipolan -Lehtokylän tie oli vapaana jo klo 14.00, mutta miinoitus tien läheisyydessä maatiin vasta illalla raivatuksi. Itse tie ja silta tullivartion itäpuolella olivat siinä Kunnossa, että ilman perusteellista korjausta ei niitä voitu liikennöidä. Kunnostaminen annettiin Pion.P 26:n huolekai.

Samanaikaisesti kun III P sai käskyn vallata Aution, annettiin myös kapt. Ryynäselle määräys lähettää II P:sta (Mullinsuon maastosta) yksi joukkue katkaisemaan ilmakuvakartassa näkyvän Tikamäen - Novajan huoltotien p. 154:n seudilla. Tehtävä tuli suoritetuksi klo 14.30. Pataljoona jäi kuitenkin pääosillaan vielä seuraavaksi yöksi Mullinsuon seuduille. Muut JR 43:n pataljoonat (I ja III) leiriytyivät 5.9. illalla Kirjasaljon.

Kev.Os.12:n annettiin edelleenkin olla pääosin Korpikylässä ja Novajan seuduilla olevalla 2.K:llaan tehokkaasti tiedustella vihollisen siellä olevia puolustuslaitteita ja tarkkailla sen liikehtimistä.

Divisioonan kaistan oikealla siivellä Tst.Os.K kahakoi jatkuvasti Kuppisenahon itäpuolisessa maastossa, sai yhteyden oikealla puolellaan olevaan Kev.Os.6:een (2.D) ja työnsi etulinjansa purolinjalle p. 156:eta 2 km. itään.

Kun Kirjasalon seutu alkoi olla puhdistettu, antoi D:n komentaja taisteluryhmille jatkotehtäväksi:

Tst.Os.V:n valmistauduttava 6.9. asnulla etenemään eri käskyllä Novajan itäpuolitse kulkevan huoltotien suunnassa eteläkaakkoon ensi tavoitteena Suojärvestä länteen suuntauva suo ja purouoma.

Tst.Os.M valmistautuu 6.9. aamulla eri käskyllä etenemään tien Kirjasalo - Lehtokylän suunnassa vyöryttämään Lehtokylän suuntaan ja jatkamaan kaistan vasemman rajan suunnassa ensi tavoitteena Kaitalan aukean pohj.reuna.

Tst.Os.K otettuaan p. 156 maaston, jatkaa varmistustaan purolinjan suuntaan kaistan oikeaan rajaan Ohdan pohj.puolella. Tst.Os:n on lisäksi vahvistettava puolustusta Novajan länsipuolella siten, ettei vihollisen partiot pääse sitä ylittämään.

Kev.Os.12 huolehtii edelleen Korpikylän varmistuksesta.

Etenemisen jatkamiselle ei seuraava päivä sään puolesta ollut lainkaan edullinen. 6.9. koko aamupäivän jatkui rankkasade herkeämättä. Tiet, jotka kuntonsa puolesta muutenkin olivat varsin alhaisella tasolla, olivat jo useita päiviä kestäneitten sateitten vaikutuksesta joutuneet niin huonoon kuntoon, että niitten liikennöimiskyky oli aivan kyseenalainen. Miehistöllä ei ollut sanottavasti mahdollisuuksia kuivatella välillä märkiä vaatteitaan eikä jalkineitaan, mikä seikka helposti oli omiaan alentamaan joukkojen taistelukuntoa. Antaakseen joukoille tilaisuuden kevätä Ja huoltaa itse-